

Artikel uit het Algemeen Dagblad van 2 juni 2023

Laurens Kok 01-06-23, 19:00. Laatste update: 01-06-23, 19:44



Carola Schouten. © ANP / Mark Reijntjens

Kunnen gepensioneerden nu gekort worden? En 14 andere prangende vragen over het nieuwe stelsel

Wat er precies gaat veranderen in het nieuwe pensioenstelsel is voor veel mensen onduidelijk en zorgt bij sommigen voor stress en slapeloze nachten. ‘Blijft mijn pensioen even hoog?’ In een Q&A met deze site geeft pensioenminister Carola Schouten concrete antwoorden op jullie vragen: ‘Er wordt niet gegokt met je pensioengeld.’

Nederlanders houden niet van onzekerheid. En al helemaal niet als ze na een werkzaam leven nog lang van hun pensioen hopen te genieten. Dat blijkt maar weer uit de tientallen lezersvragen die minister Carola Schouten deze middag in haar werkkamer voorgeschoteld krijgt over de nu al historische pensioenwet.

Er leven nog veel, heel veel vragen onder de lezers. Schouten hoopt de zorgen te kunnen wegnemen. „Het is niet zo dat per 1 juli alles opeens anders is. Voor de overgang gaan we

jaren de tijd nemen, om het netjes te doen. We kunnen nog tussentijds bijsturen. Dit moet zorgvuldig gebeuren.”

Tijd om de eerste vraag erbij te pakken.

Ik ben al met pensioen en krijg dat maandelijks uitgekeerd. Ik word 68. Wat verandert er voor mij? De onzekerheid bezorgt me slapeloze nachten - Sien Koopmans

Schouten: „Heel veel blijft gewoon hetzelfde. Het pensioen van mevrouw Koopmans zal gewoon uitgekeerd blijven. Wel kan ze straks beter zien wat haar deel is in die grote, collectieve pensioenpot.”

Maar blijft haar pensioen ook even hoog?

„Als het economisch meezit, kan haar pensioen sneller omhoog. Sneller dan nu het geval is. Dat komt doordat we in het oude pensioenstelsel zekerheid beloven waardoor we heel veel geld in buffers moesten aanhouden dat we niet kunnen uitgeven.

Tegelijkertijd is het ook zo dat als het economisch heel erg slecht gaat, het pensioen ook minder kan zijn. Dat is nu overigens ook zo. Maar het pensioen gaat niet zomaar omlaag. We hebben waarborgen ingebouwd. De buffer gaat omlaag, maar er blijft een deel over dat eerst aangesproken moet worden voordat de pensioenen verlaagd kunnen worden.”

Lees ook

[Massaclaim tegen de staat in de maak: ‘Gestolen 400 miljard euro terug naar gepensioneerden’](#)

Betekent een minder zeker pensioen dat pensioenen meer kunnen gaan schommelen?

Dat je de ene maand 50 euro meer krijgt en de maand erop 100 euro minder?

„Nee, wijzigingen van je pensioen zijn één keer per jaar, niet elke maand. Dat is nu ook zo.”

Toch zijn lezers juist voor kortingen beducht.

Kunnen mensen die nu met pensioen zijn gekort worden? En zo ja, is er dan de garantie dat zij niet meer gekort worden dan een maximumpercentage? - Dimitri Sekertzis

„In elk stelsel, ook in het huidige, kun je gekort worden. En er zijn helaas fondsen die in de afgelopen jaren de pensioenen hebben moeten verlagen, zoals metaalfondsen PME en PMT. Als het straks in de nieuwe situatie economisch opnieuw heel slecht gaat, dan kan ik niet garanderen dat de pensioenen daar niet door geraakt worden. Als de economie helemaal instort, dan kan het pensioenfonds daar ook niet tegenop. Maar dat kan nu dus ook niet.”



Minister Carola Schouten (Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen) na afloop van de stemming in de Eerste Kamer over de pensioenwet die een nieuw pensioenstelsel mogelijk maakt. © ANP

Maar zit er een maximum aan de kortingen?

„Nee, dat ligt aan de situatie van het fonds. Net als nu. Maar waar meneer Sekertzis misschien op doelt is de overgang naar het nieuwe stelsel. Dan is het niet zo dat jouw pensioen leeggehaald mag worden om over andere deelnemers te verdelen. Dat mag niet in de nieuwe wet. De toezichthouder zal dat ook nooit toestaan. Fondsen moeten echt laten zien hoe zij dat geld netjes verdelen. En dat uitkeringen op peil worden gehouden als dat economisch kan.”

U zegt zelfs dat indexatie eerder mogelijk wordt.

„Ja, dat is één van de grote doelen. Want de afgelopen 10, 15 jaar was de kritiek terecht dat pensioenen niet omhoog gingen als het met de economie wél goed ging. Je hebt misschien gemerkt dat afgelopen jaar de meeste fondsen wél de pensioenen konden verhogen. Dat komt doordat ik heb toegestaan dat ze alvast door de ogen van het nieuwe stelsel naar indexatie mochten kijken. Dus dat gaan we straks ook zien: dat er met de nieuwe regels meer ruimte is om de pensioenen te verhogen.”

Veel vragenstellers vragen zich af of er compensatie komt voor alle jaren dat hun pensioen niet omhoog ging.

Ik ben in 2008 met pensioen gegaan. Ik heb sindsdien niets meer aan pensioenuitkering erbij gekregen en heb dus een pensioengat van 15 jaar. Wordt dit gecompenseerd? - Hans van Bel

„Dit toont dus aan dat aan het huidige stelsel al best wel wat nadelen zaten. Meneer Van Bel heeft dat zelf gemerkt. Het pensioenfonds had vermogen, maar kon dat niet uitkeren. Tijdens de overgang kan een fonds een deel van de buffer die niet meer nodig is gebruiken voor een stukje inhaalindexatie. Al kunnen die vrijkomende buffers ook gebruikt worden om groepen compensatie te geven die er bij de verdeling van de collectieve pot anders niet goed uitspringen. Want dat zou niet eerlijk zijn. Maar inhaalindexatie is dus mogelijk, mits een pensioenfonds er goed voorstaat. Ik wil wel zo realistisch zijn dat het waarschijnlijk ingewikkeld wordt om 15 jaar aan misgelopen indexatie goed te maken.”

Niet alleen gepensioneerden zijn ongerust.

Ik hoorde dat mensen tussen 45 en 55 jaar tussen wal en schip komen omdat ze minder krijgen. Dat voelt een beetje als discriminatie. Hoe zit dat? - R. Lelieveld

„Dit is precies de groep waar we het net over hadden, en die ook uit die vrijkomende buffer gecompenseerd kan worden. In het huidige stelsel is het zo dat als je jong bent, je relatief meer meebetaalt aan het pensioen dan wanneer je wat ouder bent. Die systematiek - de doorsneesystematiek - gaan we veranderen. Voortaan bouwt iedereen pensioen op, op basis van je eigen inleg. Maar dat heeft dus wel het gevolg dat iemand die nu eind veertig is jarenlang méér heeft betaald, maar juist op het moment dat jongere deelnemers voor hém meer zouden gaan betalen een achterstand oploopt. Dus moeten vakbonden, werkgevers en pensioenfondsen kijken hoe ze deze groep tegemoet moeten komen.”

De verdeling van de collectieve pensioenpot in persoonlijke potjes roept veel vragen op.

Wat als 'mijn' pensioenpotje op is voor ik overlijdt?

Wat gebeurt er met het restant na overlijden en wat als je (extra) lang leeft en de pot opraakt? - Theo Tems

Voor hoeveel jaar pensioen zit er straks in mijn potje? Is het na 25 jaar op? En als je vroeg komt te overlijden, wat gebeurt er dan met het restant van mijn potje? - John Schattevoet

„We blijven met elkaar sparen en blijven de risico's met elkaar delen. Dat betekent ook dat wanneer jij veel langer leeft en meer pensioen nodig hebt dan er in jouw pensioenvermogen zit, jouw pensioen gewoon doorbetaald wordt.”

Ook al ben je 101?

„Zeker. Dat blijft. Omgekeerd, als mensen vroegtijdig overlijden, dan valt wat er is opgebouwd aan de groep toe.”

Er zijn mensen die dat oneerlijk vinden.

Iemand die een leven lang hard gewerkt heeft en vervolgens sterft op de dag van diens pensioen, waarom wordt dat geld niet aan de erfgenamen doorgegeven? Dat is toch diefstal? - Rinus van den Berg

„Maar dat is de solidariteit in ons stelsel. Daar houden we aan vast. Zo kunnen we ervoor zorgen dat mensen die heel oud worden ook hun pensioen blijven ontvangen. Anders zou dat niet kunnen, of we zouden veel meer premie moeten betalen.”

Sommige mensen zouden misschien liever zelf geld opzij zetten, in plaats van verplicht moeten afdragen aan een pensioenfonds?

„Er zijn mensen die dat sowieso al doen. Niemand houdt jou tegen om naast je pensioen te sparen. Sterker nog, wij maken dat ook nog fiscaal aantrekkelijk. Maar als je zegt, ik wil helemaal niet bij mijn pensioenfonds zitten, want ik wil het gewoon helemaal zelf doen, ja, dat is nou precies die solidariteit waar ik het over had. Want natuurlijk zijn er mensen die het zelf wel kunnen en willen regelen. Maar er zijn ook mensen die dat niet kunnen. Hier hebben we echt met elkaar voor gekozen. Pensioen is een collectief waarin we met elkaar sparen. Waarin we echt solidair met elkaar zijn, ook over generaties heen.”

Zorgen zijn er ook over wat het nieuwe pensioenstelsel betekent voor het partner- en nabestaandenpensioen.

Ik ben al 15 jaar weduwe en krijg pensioen van mijn man. Hoe gaat dat in de toekomst dan? - José Stuivenberg

„Dat blijft zo.”

Dus deze mevrouw hoeft zich geen zorgen te maken?

„Nee, de mensen die nu een nabestaandenpensioen hebben, houden dat gewoon. Wel zagen we dat voor jongere mensen, die nog weinig pensioen hadden gespaard, het nabestaandenpensioen erg laag was als ze voor de pensioengerechtigde leeftijd zouden overlijden. Of die vielen onder een lappendeken aan regelingen. Dat gaan we veranderen: we zorgen ervoor dat er een soort verzekering komt dat je sowieso een volledig nabestaandenpensioen krijgt op basis van het laatste loon van je partner. Dat wordt dus beter dan wat het nu is.”

Nu krijg ik pensioen via mijn overleden man. Wordt of blijft dat nu mijn potje? - Henriëtte Wijdeveld

„Nee, dat is niet zo. Het wordt niet uw potje, maar u blijft elke maand geld krijgen. Nabestaandenpensioenen worden op dezelfde manier betaald als pensioenen van mensen die langer leven dan gemiddeld. De partner heeft daar ook premie voor betaald.”

Ik ben arbeidsongeschikt. In het oude stelsel ben ik pensioen blijven opbouwen bij pensioenfondsen PFZW. Hoe gaat dat in het nieuwe stelsel? - Jeroen Huisman-Slotman

„Als meneer Huisman-Slotman dat nu zo heeft afgesproken met PFZW, dan blijft hij daar gewoon doorsparen voor zijn pensioen. Deze wet verandert daar niets aan.”

Ik ben volledig arbeidsongeschikt en krijg dus een IVA-uitkering. Ik hoorde dat partners van mensen met een IVA straks geen nabestaandenpensioen meer krijgen. Hoe kan dat? - Carla Brink

„Dit is niet waar. Door deze wet verandert het nabestaandenpensioen van mevrouw Brink niet.”

Gaat deze nieuwe regeling alleen op voor de grote pensioenfondsen of ook voor de pensioenen die ondergebracht zijn bij verzekeringsmaatschappijen zoals Achmea en Nationale Nederlanden? - John Berndsen

De nieuwe pensioenregeling geldt alleen voor pensioenfondsen en niet voor pensioenverzekeringen, is dit juist? - Gerard van den Berg

„Het nieuwe stelsel gaat ook voor de verzekeraars gelden. Dus die moeten hun regelingen gaan baseren op de nieuwe wet.”

Wat houdt dat concreet in?

„Dat bijvoorbeeld de risicodelingsreserve ook voor hen kan gaan gelden. Maar ik zal de details even besparen. Waar het om gaat is dat verzekerde regelingen al meer lijken op de pensioenregeling die we straks bij de pensioenfondsen gaan zien. Want wie een verzekering heeft kan nu al zien wat er is ingelegd en wat het rendement is. Dat lijkt dus vaak meer op het nieuwe stelsel. Wel zit er in verzekeringen minder solidariteit. Maar dat spreekt voor zich, anders zou je niet particulier verzekerd hoeven worden.”

Bij het aangaan van onze hypotheek is de bank uitgegaan van ons huidige pensioen. Wat zijn de consequenties van het nieuwe pensioen? Wij zijn beiden 67 jaar. - Jan van Oudheusden

„Dit suggereert dat het inkomen straks heel erg gaat wisselen. Dat is niet zo. De bank heeft een inschatting gemaakt van hoeveel je kunt betalen voor een hypotheek. De bank gaat piepen op het moment dat jij je hypotheek niet meer kan of gaat betalen. Dat is dus niet direct afhankelijk van de hoogte van je pensioen, net zoals je niet meteen je woning moet verkopen als je werkloos wordt.”

En dan is er tot slot ook nog boosheid. Van een voormalige ChristenUnie-stemmer nog wel.

Carola, hoe durf je? Gokken met andermans verplicht afgedragen geld - Annet Landon

„Het is geen gokken! Ik wil dat echt gelijk uit de weg hebben. Er wordt niet gegokt met je pensioengeld. Je legt premie in en het fonds belegt dat geld. Net als nu.”

Toch spreken veel tegenstanders van een casinopensioen...

„Ja, maar dat vind ik echt niet terecht. Bij gokken weet je niet of je ooit wat terugkrijgt. Dat is hier niet zo. Je hebt je premie. Die wordt belegd, met elkaar in een fonds. Dat doen we nu ook al. Als je jong bent, kun je wat meer risico nemen. Want daardoor kun je vaak meer winst maken, en als het dan toch tegenvalt heb je nog heel wat jaren om die tegenvaller op te vangen. Als je ouder bent, moet je voorzichtiger zijn. Maar je kunt niet opeens al je geld kwijtraken, zoals in het casino. Dat is gewoon echt niet zo.”